

Bojový řád jednotek požární ochrany - taktické postupy zásahu

Název:	Metodický list číslo	26
Požáry skládek tuhých odpadů		P
	Vydáno dne: 30. listopadu 2017	Stran: 3

I.

Charakteristika

- 1) **Odpad je každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit.**¹
- 2) Okruh věcí, které se považují za odpady:
 - a) odpad z výroby nebo spotřeby dále blíže nespecifikovaný,
 - b) výrobky, které neodpovídají požadované jakosti,
 - c) výrobky s prošlou lhůtou spotřeby,
 - d) materiály rozlité, ztracené nebo jinou nehodou znehodnocené, včetně materiálů, zařízení apod., jež byly v důsledku nehody znečištěny,
 - e) materiály znečištěné nebo znehodnocené v důsledku plánovaných činností (např. odpad po čistících operacích, obalové materiály, kontejnery),
 - f) nepoužité součástky (např. vyřazené baterie, vyčerpané katalyzátory),
 - g) látky, které ztratily požadované vlastností (např. znečištěné kyseliny, znečištěná rozpouštědla, vyčerpané temperovací soli),
 - h) odpad z průmyslových procesů (např. strusky, destilační zbytky),
 - i) odpad z procesů snižujících znečištění (např. kaly ze skrubrů, prach z vysavačů, upotřebené filtry),
 - j) odpad z obrábění a tváření (např. třísky od soustružení, okuje z válcování),
 - k) odpad z těžby, s výjimkou odpadu zpracování surovin (např. důlní odpad, kaly z těžby ropy),
 - l) znehodnocené materiály (např. oleje znečištěné polychlorovanými bifenoly),
 - m) jakékoli materiály, látky nebo výrobky, jejichž používání bylo zákonem zakázáno,
 - n) výrobky, pro které již vlastník nemá upotřebení (např. vyřazené předměty ze zemědělství, domácností, kanceláří, obchodů).
- 3) Nebezpečný odpad je odpad, který má zpravidla jednu nebo více nebezpečných vlastností:
 - a) výbušnost,
 - b) hořlavost,
 - c) oxidační schopnost,
 - d) tepelná nestálost organických peroxidů,
 - e) schopnost odpadů uvolňovat při styku se vzduchem nebo vodou jedovaté plyny,
 - f) ekotoxicita,
 - g) následná nebezpečnost,
 - h) akutní toxicita,
 - i) pozdní účinek,

¹ § 3 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve změně pozdějších předpisů.

- j) žíravost,
 - k) infekčnost.
- 4) Skládka odpadů je zařízení nebo místo, které je určeno k trvalému uložení odpadů za účelem jejich zneškodnění.
 - 5) Požáry skládek tuhých odpadů jsou charakteristické skrytými cestami šíření požáru a skrytými (kaverny), obtížně přístupnými ohnisky pod povrchem, nedokonalým hořením a vznikem toxických zplodin hoření a silným vývinem kouře.
 - 6) Pro jednotky je hašení komplikováno obtížnou přístupností k místu požáru, nejsou zde zásahové cesty, hrozí poškození požární techniky (proříznutí pneu, hadic), nebezpečí propadnutí, v okolí místa zásahu zpravidla nejsou přírodní vodní zdroje a účinnost hasiv je malá vzhledem k nedostupnosti ohniska požáru a různorodosti hořících materiálů (plasty). Hašení požáru je zdlouhavé a trvá až několik dnů, avšak také nevyžaduje okamžité zahájení hasebního zásahu. Zpravidla se neprovádí záchranné práce.
 - 7) *Zvýšené nebezpečí infekce* nebo vzniku vážných onemocnění i z drobných poranění, *nebezpečí propadnutí, popálení a otravy.*

II.

Úkoly a postup činnosti

- 8) Průzkumem se kromě obecných zásad zjistí
 - a) alespoň přibližný rozsah požáru a charakter převažujícího hořícího materiálu. Detailní obsah skládek zpravidla nelze zjistit. Je třeba vyžádat si informace a spolupráci pracovníků provozovatele skládky včetně informací o jeho technice; informace o skládce lze získat také u orgánů životního prostředí,
 - b) směr šíření zplodin hoření a možnost ohrožení okolí a obyvatelstva s ohledem na vývoj meteorologické situace (inverze, vítr, déšť),
 - c) odtok hasební vody a nebezpečí znečištění povrchových nebo podzemních vod,
 - d) možnosti pro dodávku hasební vody a nástupní plochy a zásahové cesty pro jednotky se zaměřením na optimální nasazení jednotek a techniky.
- 9) S ohledem na možné ohrožení obyvatel nebo životní prostředí je nutno spolupracovat s příslušnými orgány (státní dozor, obce, detekce unikajících látek, varování obyvatelstva, evakuace).
- 10) Hasební zásah při požáru skládek se provádí tak, že se nejprve provede uhašení intenzivního plamenného hoření a následně se hasí zpravidla těmito způsoby
 - a) zaplavením ohnisek požáru velkým množstvím vody i za použití smáčedel nebo zaplavením inertním materiálem (popílek, kaly apod.), v odůvodněných případech je možné využít i hašení pěnou,
 - b) injektáží vody do tělesa skládky,
 - c) rozrušením skládky pomocí mechanických účinků proudů vody na ohnisko požáru,
 - d) vytváření proluky ve skládce odpadu zemní technikou a oddělení nehořícího a hořícího odpadu, který se ponechá vyhořet,
 - e) postupným rozebíráním mechanismy a zkrápěním vytěženého hořícího materiálu,
 - f) z kropením nebo zaplavením povrchu skládky nad ohnisky požáru a následným zhutněním pomocí těžkých mechanismů,
 - g) zavezením, tzn. pokrytím povrchu skládky zeminou a následným zhutněním.

- 11) Hasební zásah při požáru skládek pneumatik se provádí zpravidla těmito způsoby
- zaplavením ohnisek požáru pěnou s dobrou přilnavostí k hořícímu materiálu a tepelnou odolností s cílem zamezení přístupu vzduchu k hořícímu materiálu,
 - velkým množstvím vody i za použití smáčedel,
 - za použití zemní techniky - postupné máčení hořících pneumatik do velkoobjemové nádrže s vodou se smáčedlem (např. utěsněný kontejner pro odpad). Po přerušení hoření se zbytek pneumatik z nádrže vyjme. Jde o pracnější, ale neúčinnější metodu se zaručením přerušení hoření pneumatik s malými náklady na hasební vodu a pěnidlo).

III.

Očekávané zvláštnosti

- 12) Při požárech skládek tuhých odpadů je nutno počítat s následujícími komplikacemi
- nebezpečí při hoření, žhnutí a tepelném rozkladu plastických hmot, které jsou podstatnou částí obsahu skládky,
 - únik nebo hromadění skládkových plynů (CH_4 , H_2S apod.), nebezpečí výbuchu,
 - nebezpečí výbuchu uzavřených nádob a sprejů, které jsou zasaženy plameny,
 - neočekávané chemické reakce látek na skládkách při styku s vodou nebo mezi sebou,
 - nebezpečí poleptání od zbytků kyselin a louhů,
 - nebezpečí infekčního onemocnění vzhledem k velikému množství různých druhů živočichů zejména hlodavců a ptáků na skládkách,
 - při použití plných proudů do vyhořelých prostor může dojít k expanzi páry
 - požáry skládek, zejména pneumatik, jsou vlivem vývinu kouře značně mediálně sledované,
 - obvykle náklady na hašení skládek pneumatik převyšují škodu způsobenou požárem – zvážit rozsah hasebních prací a použití pěnidla k hašení.